

PROJECTPLAN

ENERGIEARMOEDE

DOCUMENTNUMMER: 2023.01935
ZAAKNUMMER: ZK22.06773

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	3
1.1. Proactief inspelen op verwachte problematiek	3
1.2. Aanpak met drie doelgroepen op de korte termijn	3
2. DOELGROEP INWONERS	4
2.1. Oorzaak energiecrisis	4
2.2. Voorzieningen energiekosten	4
2.3. Casade	5
2.4. Kwetsbare doelgroepen	5
2.5. Actieplan	6
2.6. Kosten	7
3. DOELGROEP VERENIGINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES	9
3.1. Oorzaak energiecrisis	9
3.2. Voorziening energiekosten	9
3.3. Actieplan	9
3.4. Kosten	10
4. DOELGROEP MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF	11
4.1. Oorzaak energiecrisis	11
4.2. Voorzieningen energiekosten	11
4.3. Verplichtingen met betrekking tot verduurzamen ondernemingen	11
4.4. Ondernemers in de problemen	12
4.5. Schuldhulpverlening voor ondernemers	12
4.6. Subsidies voor verduurzaming van de onderneming	12
4.7. Actieplan	12
5. COMMUNICATIE	13
6. FINANCIËN	15
7. BIJLAGEN	16
7.1. Bijlage 1: Subsidieregeling voor doelgroep verenigingen en maatschappelijke organisaties	16

1. INLEIDING

Het is niemand ontgaan en momenteel het gesprek van de dag: de stijgende kosten voor energie. Vaste energiecontracten lopen af en daardoor hebben steeds meer huishoudens, verenigingen en bedrijven problemen met het betalen van de energierekening. Door de stijgende energieprijzen en de hoge inflatie gaan de prijzen van gas fors omhoog. Boodschappen worden duurder, grondstoffen worden steeds schaarser en duurder en op alle fronten kost het levensonderhoud steeds meer geld. Energiearmoede is daarom geen exclusief probleem meer van financiële kwetsbare huishoudens met een laag inkomen, maar ook van huishoudens met een modaal inkomen.

Met dit projectplan geven wij invulling aan de motie *Bijstelling Minimabeleid* en toezegging 408 *verenigingen in nood*. Beide zijn aangenomen/toegezegd in de raadsvergadering van 3 en 7 november 2022.

1.1. Proactief inspelen op verwachte problematiek

We zien het als onze verantwoordelijkheid om het uiterste te doen binnen onze mogelijkheden om, aanvullend op de maatregelen van het Rijk, de gevolgen van deze energiecrisis op onze inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties en bedrijven die hierdoor in de knel komen, te ondersteunen. We kijken actief naar de mogelijkheden om woningen, verenigingen maatschappelijke organisaties te verduurzamen, en ondersteunen ook door extra inzet van maatwerk en individuele bijzondere bijstand. Anderzijds onderzoeken we de mogelijkheden om de kosten te verlagen door intensiveren van onze verduurzamingsmaatregelen in de woning bij onze inwoners met lage inkomens, maar ook andere maatregelen die de huishoudenskosten verminderen.

1.2. Aanpak met drie doelgroepen op de korte termijn

Dit projectplan is beperkt tot het nemen van een aantal maatregelen om de gevolgen te verzachten op de korte termijn in afwachting van de landelijke maatregelen en de implementatie van deze landelijke maatregelen. Op de lange termijn moet het energiegebruik teruggebracht worden door het nemen van verdergaande isolatiemaatregelen en de verduurzaming van de woning/pand/bedrijf. Voor nu dus de korte termijn (2023), waarbij de focus ligt op het verzachten van de gevolgen van de hoge energieprijzen.

De maatregelen die we nemen om de gevolgen van de energiearmoede te verzachten zijn onderverdeeld in drie doelgroepen. Deze doelgroepen zijn:

- Inwoners;
- Verenigingen en maatschappelijke organisaties;
- Midden- en kleinbedrijf (mkb);

2. DOELGROEP INWONERS

2.1. Oorzaak energiecrisis

De energiecrisis begon in september 2021. Doordat de coronacrisis aan een eind kwam raakte de wereldwijde economie weer langzaam op stoom. Dat leidde tot een grotere energievraag waaraan niet kon worden voldaan. Er ontstond vooral een gastekort dat ontstond door het verminderen van de gaswinning in Groningen, maar ook door het beperkte aanbod van gas uit het buitenland. De oorlog in Oekraïne maakte de energiecrisis vanaf februari 2022 nog erger. We zitten in de ergste energiecrisis sinds een halve eeuw (bron Schroders). De kosten voor het verwarmen van onze huizen lopen op, de prijs die we aan de pomp betalen is fors en de gevolgen hiervan voor de prijzen van andere goederen en diensten, raken iedereen. Het blijft onduidelijk of de energieprijzen in de toekomst verder gaan stijgen of dalen. De prijsschommelingen op de energiemarkt zijn in ieder geval niet van de ene op de andere dag opgelost. Daardoor is het moeilijk te voorspellen hoe de energieprijzen zich verder ontwikkelt.

2.2. Voorzieningen energiekosten

Voor veel mensen zijn deze stijgende kosten financieel niet op te vangen. Daarom is het Rijk in 2022 met enkele maatregelen gekomen. De gemeente heeft hier gevolg aan gegeven.

- **Energietoeslag**
Vanuit het Rijk ontvingen in 2022 alle huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm eenmalig € 1.300 energietoeslag als compensatie voor de hoge energierekening. Voor de huishoudens in de gemeente Loon op Zand regelt en betaalt Baanbrekers deze toeslag uit. In 2022 kwamen 959 huishoudens hiervoor in aanmerking.
- **Korting**
Alle huishoudens in Nederland kregen vanuit het Rijk zowel in november als in december 2022 €190 als compensatie voor de hoge energierekening.
- **Witgoedregeling**
Huishoudens in Loon op Zand met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm ontvingen vanuit de gemeente een voucher waarmee zij een witgoedapparaat kunnen vervangen voor een energiezuiniger exemplaar.
- **Voucher energiebesparende maatregelen**
Huishoudens in Loon op Zand met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm ontvingen vanuit de gemeente een voucher waarmee zij bij de lokale bouwmarkt materialen konden aanschaffen die energiebesparend werken.

Voor 2023 zijn nieuw maatregelen aangekondigd.

- **Prijsplafond**
Met ingang van 1 januari 2023 geldt in Nederland voor alle huishoudens en kleinverbruikers het energieplafond. Voor gas is het maximale tarief € 1,45 per kuub tot een verbruik van 1.200 kuub. Voor elektriciteit is het maximale tarief verlaagd tot € 0,40 per kWh en het maximale verbruik verhoogd tot 2.900 kWh. Voor het energieverbruik boven het plafond betalen huishoudens en andere kleinverbruikers het tarief zoals opgenomen in het energiecontract.
- **Energietoeslag**
Ook in 2023 komt de energietoeslag van € 1.300 terug. Hiervoor moet eerst de wet opnieuw opgesteld en vastgesteld worden. Dit staat gepland in juni 2023. Pas als de wet is vastgesteld, kunnen aanvragen hiervoor ingediend worden. De wet gaat waarschijnlijk meer ruimte bieden voor o.a. een vermogenstoets. De gemeente mag voor juni 2023 al € 500 verstrekken aan de bekende groep huishoudens die op basis van de beleidsregels 2022 tot de doelgroep behoren. In afwachting van de mogelijkheden van een vermogenstoets is er vooralsnog voor gekozen om deze verstrekking nog niet te doen.
- **Tijdelijk noodfonds energie**
Het fonds is gezamenlijk door het Rijk, energieleveranciers en landelijke maatschappelijke organisaties opgericht. De regeling is sinds 7 februari 2023 in werking getreden. De kabinetsondersteuning van het fonds met maximaal € 50 miljoen is eenmalig en geldt tot uiterlijk 1 april 2023.
Het Noodfonds heeft tot doel om te voorkomen dat financieel kwetsbare huishoudens deze winter problematische schulden opbouwen. Het gaat hier om huishoudens met een laag of

middeninkomen. De initiatiefnemers bakenen de doelgroep af tot huishoudens met een bruto-inkomen tot 200 procent van het bruto sociaal minimum in combinatie met een hoge energienota (hoger dan 13 procent van het bruto-inkomen van het huishouden). Voor deze huishoudens is snelle financiële ondersteuning cruciaal. Het niet kunnen betalen van de energierekening en het opbouwen van schulden bij de energieleverancier betekent vaak veel leed en verdriet en kan leiden tot stress, gezondheidsproblemen, sociaal isolement en schaamte.

- **Nationaal isolatieprogramma**

Gemeenten kunnen tussen maart en mei 2023 een aanvraag indienen voor deze gelden. Deze moeten besteed worden aan huishoudens die wonen in een woning met een slecht energielabel en die een laag inkomen hebben. De precieze details zijn nog niet bekend, de uitwerking volgt in februari 2023.

2.3. Casade

Casade voorziet financiële problemen bij haar huurders. Uit onderzoek blijkt dat de groep met een betaalrisico voor 60% bestaat uit de inkomensgroep met minder dan 120% van het minimum bestaat. Ruim 90% van deze groep behoort tot de doelgroep van de woningcorporaties¹. Casade stelt daarom een noodplan op².

Casade heeft de energielabels van woningen in beeld. Woningen met energielabel E, F en G behoren tot de categorie slecht geïsoleerde woningen. Casade kan op wijkniveau ook zien welke woningen een groot energieverbruik hebben. Opvallend is dat dit niet altijd E, F of G woningen zijn. Dit komt bij woningen met alle energielabels voor. Dit heeft onder andere te maken met:

- Gedrag en gewoonten van de bewoners;
- Culturele achtergrond. Mensen die afkomstig zijn uit warme landen vinden het hier in de wintermaanden extreem koud. Zij zijn niet gewend aan het Nederlandse klimaat en stoken daarom hun huis extra op;
- Mensen die als gevolg van ouderdom, ziekte of beperkingen relatief veel energie verbruiken.

Omdat hieruit blijkt dat generieke maatregelen niet mogelijk zijn, werkt Casade aan een maatwerkaanpak. Zodra hier meer over bekend is stemmen Casade en de gemeente het aanbod op elkaar af.

2.4. Kwetsbare doelgroepen

Loon op Zand telt 10.355 huishoudens. 5% heeft een inkomen op of onder het sociaal minimum, 4% heeft een inkomen tot 120% van het sociaal minimum en 11% heeft een laag middeninkomen tot 150% van het sociaal minimum³. Iedereen moet de noodzakelijke kosten van het primaire onderhoud kunnen betalen. Uit onderzoek blijkt dat er huishoudens zijn die, als gevolg van de crisis, het risico lopen dit niet meer kunnen. De risicodoelgroep is als volgt verdeeld:

- 16% huurders van de woningcorporatie
- 19% huurders in de particulieren sector
- 5% eigenaren van woningen

Dit betekent dat 40% van de huishoudens in onze gemeente het risico loopt om financiële zorgen te krijgen.

Ondanks alle maatregelen is het mogelijk dat er huishoudens zijn die tussen de wal en het schip vallen voor wie de voorzieningen niet toereikend zijn, waardoor zij maandelijks een hoge energierekening hebben of een hoge eindafrekening krijgen. Voorbeelden van doelgroepen die een verhoogd risico op financiële problemen hebben, ondanks alle maatregelen en voorzieningen zijn:

- Mensen met een beperking voor wie het noodzakelijk is dat zij de woning warm stoken. Bijvoorbeeld mensen met spier- en gewrichtsklachten. Het kunnen ook mensen zijn die vanwege ouderdom of beperking nauwelijks bewegen en het hierdoor snel koud hebben.
- Mensen met een beperking die verschillende elektrische hulpmiddelen gebruiken;

¹ Woningmarktonderzoek Hart voor Brabant 2022

² Op het moment van opstellen van dit document was het noodplan van Casade nog niet afgerond.

³ Percentages afkomstig uit rapport Woningmarktonderzoek Hart voor Brabant 2022

- Hele grote gezinnen. Gezinnen met vier kinderen of meer hebben hogere energiekosten door het warmwater verbruik. Alleen al door iedereen geregeld te laten douchen blijven zij waarschijnlijk niet onder het prijsplafond.
- Mensen die wonen in slecht geïsoleerde woningen. Mensen met een koopwoning zijn zelf verantwoordelijk voor het verduurzamen van hun woning. Landelijk en lokaal zijn er verschillende mogelijkheden om subsidie aan te vragen of leningen af te sluiten voor het verduurzamen van je woning. Bij huurwoningen is de verhuurder verantwoordelijk. Door het ontbreken van materialen en mankracht is het verduurzamen van alle huurwoningen niet zomaar geregeld. Casade is bezig met het opstellen van een plan van aanpak waarin zij vastleggen hoe om te gaan met huurders die in een slecht geïsoleerde woning wonen en als gevolg daarvan een hoge energierekening hebben.
- Huishoudens met een inkomen boven 120% van de bijstandsnorm ofwel de middeninkomens. Deze doelgroep heeft geen recht op toeslagen of andere lokale minimaregelingen. Hierdoor is een hoge energierekening voor hen een zware last die zij niet altijd kunnen dragen.

2.5. Actieplan

Voor bovengenoemde kwetsbare doelgroepen is een vangnet onmisbaar.

Vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) zijn wij als gemeente verplicht om schulden bij mensen te voorkomen en mochten ze er zijn, om ze op te lossen. Als we nu geen vangnet aanbieden, belanden mensen in de schulden met alle gevolgen van dien. Schulden zorgen voor stress, gezondheidsproblemen, sociaal isolement en schaamte.

Omdat de regelingen vanuit het Rijk voor 2023 nog niet duidelijk zijn, is het lastig om aan te geven hoe groot de mogelijke doelgroep is. Met name de inrichting van het Tijdelijk noodfonds energie, bepaalt hoeveel huishoudens er tussen de wal en het schip gaan vallen.

Ondanks deze onduidelijkheid adviseren wij met een vangnet te komen voor de risicodoelgroepen. Dit vangnet moet gericht zijn op een éénmalige financiële ondersteuning. Het is niet aannemelijk dat de wereldwijde problematiek op korte termijn is opgelost en alle prijzen dalen.

Voorwaarden:

Om in aanmerking te kunnen komen voor een vergoeding vanuit het vangnet moet er sprake zijn van:

- Woonachtig binnen de gemeente Loon op Zand;
- Een eigen energieaansluiting;
- Financiën op orde;
- Alle mogelijke (voorliggende) financiële en energiebesparende voorzieningen worden benut;
- Er is een vermogen in de vorm van spaargeld of crypto dat niet meer bedraagt dan de normbedragen voor bijzondere bijstand;
- Voor de doelgroepen met een verhoogd risico (zoals beschreven in paragraaf 2.4) en met een aantoonbare hoge energierekening die gezien het inkomen en vermogen niet te betalen is en leidt tot financiële problemen.

Proces:

We hebben van het Maatpact geleerd dat 'doen wat nodig is' vaak effectiever en minder duur is dan het aanbieden van standaard oplossingen. Vooral bij complexe problematiek. Professionals mogen buiten de lijntjes kleuren, als de oplossing maar voldoet aan drie kernwaarden: het is legaal, er is voldoende betrokkenheid en het levert rendement op.⁴ Het rendement houdt in, dat de hulpvragers beter geholpen zijn en/of dat het goedkoper is dan de standaard werkwijze. Pragmatisch werken loont.

Een acuut probleem, waarvoor geen andere snelle oplossing voorhanden is, vraagt óók om een pragmatische aanpak. Met een vangnet hoef je niet wekenlang op een beschikking te wachten. Een professional kan snel de juiste hulp bieden, eventueel in de vorm van een voorschot.

2.6 Werkproces

De inwoners die financiële problemen ervaren, hebben zorgen en stress. Het vangnet moet laagdrempelig en toegankelijk zijn en is daarom regelarm ingericht. In eerste instantie zoekt Loket Geldzaken in op de financiële situatie van de inwoner. Hoe zien de inkomsten en uitgaven eruit,

⁴ De Waardendriehoek van Instituut voor Publieke Waarden.

worden alle regelingen benut, etc.? De voorgenoemde voorwaarden worden doorlopen. De financieel consulenten hebben de ervaring, kennis en kunde om informatie en advies te geven. Als dit niet tot een oplossing leidt, zijn zij in staat om waar nodig met een objectieve blik een oplossing aan te dragen die de inwoner vooruit helpt. Vanuit de maatpact-gedachte is het mogelijk dat deze oplossing er bij iedereen anders uitziet.

Bijvoorbeeld een huishouden is geholpen bij:

- Het meebetalen aan de eindafrekening van de energie.
- Het repareren van de auto zodat zij kunnen werken en er maandelijks meer geld binnenkomt.
- Het betalen van isolatiemateriaal zodat de warmte niet verloren gaat.

Zij brengen naast het financiële advies, de inwoner in contact met Energiecoöperatie in Loon op Zand (ECLoZ). voor advies op het gebied van duurzaamheid.

Het werkproces uiteengezet in een stappenplan:

1. Inwoners met geldzorgen melden zich bij het Loket Geldzaken.
2. De financieel consulent brengt samen met de inwoner de financiële situatie in kaart.
3. De consulent en inwoner kijken samen of alle mogelijke regelingen, toeslagen en subsidies zijn benut.
4. De consulent wijst de inwoner wijzen op de mogelijke energie besparingsmogelijkheden, en werkt hierin samenwerken met ECLoZ.
5. Als blijkt dat een huishouden een hoge energierekening heeft en als gevolg daarvan financiële problemen, kijken naar een maatwerkoplossing. Deze maatwerkoplossing moet voldoen aan de volgende voorwaarden:
 - o Er is geen andere snelle oplossing
 - o Het levert rendement op: vergroten (financiële) zelfredzaamheid en/of minder maatschappelijke kosten en/of voorkomen van (problematische) schulden
 - o Bedraagt maximaal €1.000 per huishouden

2.6. Kosten

Zoals eerder aangegeven is het moeilijk te voorspellen hoe groot de groep is die in financiële problemen komt als gevolg van de hoge energielasten. De verwachting is dat mensen om hulp komen vragen zodra de jaarlijkse eindafrekening op de deurmat ligt. Dit moment verschilt per huishouden.

Als we uitgaan van de onderzoeksgegevens zoals genoemd in de paragraaf 'kwetsbare doelgroepen', maken we de volgende rekensom:

Uit onderzoek blijkt dat 40% van 10.355 huishoudens = 4.142 huishoudens mogelijk problemen kan krijgen met het betalen van de primaire levensbehoefte.

Ervaring leert dat niet iedereen naar het gemeentelijk Geldloket komt omdat men zelf prima in staat is om de problemen zelf op te lossen. We gaan ervan uit dat 10% wel naar de gemeente komt met vragen, dit zijn ongeveer 400 huishoudens.

Ervaring leert ook dat veel mensen geholpen zijn met het inzichtelijk maken van de inkomsten en uitgaven. Meedenken in oplossingen en het geven van tips en adviezen. We gaan ervan uit dat 50% hiermee voldoende geholpen is.

Dit betekent dat ca. 200 meldingen onvoldoende geholpen zijn. Voor deze groep is het vangnet beschikbaar.

Personele consequenties

Als gevolg van de energiearmoede zien we dat steeds meer huishoudens zich melden met financiële zorgen bij Loket Geldzaken. In 2022 was al een stijging van het aantal meldingen zichtbaar ten opzichte van 2021 (137 in 2021, 200 in 2022). De verwachting is dat dit in 2023 nog verder stijgt.

Op dit moment werken 3 consulenten in het Loket Geldzaken. Als het aantal meldingen blijft stijgen kunnen zij niet meer aan de vraag voldoen en moeten er handjes bijkomen. De coördinator Geldzaken monitort dit en blijft hierover in contact met het afdelingshoofd Sociaal Domein. Indien nodig wordt er via de reguliere procedure één financiële consulent extra ingehuurd. De eventuele overschrijding van het personeelsbudget melden we in de BERAP II.

Kostenomschrijving	Bedrag
200 huishoudens voor wie de regelingen en toeslagen niet toereikend zijn waardoor ze tussen het wal en schip vallen. 200 x € 1.000	€ 200.000
TOTAAL	€ 200.000

3. DOELGROEP VERENIGINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE ORGANISATIES

3.1. Oorzaak energiecrisis

Onze verenigingen en maatschappelijke organisaties merken de gevolgen van de hoge energieprijzen. Verschillende organisaties hebben aangegeven moeite te hebben met het betalen van de energierekening of verwachten dat in de nabije toekomst te krijgen. Het valt niet uit te sluiten dat er binnen afzienbare tijd meer organisaties zich melden.

De stijgende energiekosten kunnen ervoor zorgen dat organisaties zich genoodzaakt voelen om bijvoorbeeld de contributie meer te verhogen dan wenselijk is. Of een beperkter aanbod aan activiteiten te bieden. Dat is niet de bedoeling. Want we willen dat onze verenigingen en maatschappelijke organisaties zich kunnen blijven inzetten voor onze gemeenschap om deze leefbaar te houden. Ze zijn namelijk van onschatbare waarde voor onze gemeente en samenleving en moeten voor iedereen toegankelijk blijven.

3.2. Voorziening energiekosten

Net als voor particuliere huishoudens zijn de stijgende energiekosten voor een aantal verenigingen en maatschappelijke organisaties moeilijk tot niet op te vangen. Vanuit het Rijk zijn er inmiddels verschillende regelingen waar in ieder geval sportverenigingen gebruik van kunnen maken om de hoge energieprijzen te compenseren. Het is wel zo dat sommige regelingen op dit moment nog worden uitgewerkt:

Prijsplafond energie voor kleinverbruikers

Veel sportverenigingen en sommige sportaccommodaties hebben een kleinverbruikersaansluiting. Voor deze clubs is het prijsplafond voor energie in 2023 van toepassing. Dit betekent dat zij tot een bepaald gebruik een maximale prijs betalen voor gas, stroom en stadsverwarming. Hierdoor krijgen zij korting op de energierekening.

TEK-regeling voor sportverenigingen die veel energie verbruiken

Sportverenigingen en -accommodaties die veel energie gebruiken, zoals ijsbanen, voetbalverenigingen, hockeyclubs of fitnessscholen, kunnen een beroep doen op de TEK-regeling. Voorwaarde hiervoor is onder meer dat de energiekosten meer dan 7% van de jaaromzet bedragen. Via de TEK-regeling kan er subsidie worden verkregen voor 50% van de meerkosten op energie met een maximumbedrag van € 160.000,-. De TEK-regeling wordt nog uitgewerkt en kan naar verwachting uiterlijk in het 2e kwartaal van 2023 aangevraagd worden via de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Noodvoorziening voor amateursportverenigingen

Sportverenigingen die niet voor bovenstaande regelingen in aanmerking komen, maar (ondanks eigen initiatieven en generieke maatregelen) wel problemen hebben door de hoge energieprijzen, komen misschien in aanmerking voor de noodvoorziening voor amateursportverenigingen. Het kabinet werkt deze regeling nog uit en maakt hier € 6 miljoen voor vrij. De noodvoorziening voor amateursportverenigingen is waarschijnlijk vanaf het 2e kwartaal van 2023 beschikbaar.

Extra bijdrage aan gemeenten via het Gemeentefonds

Via het Gemeentefonds krijgen de gemeenten en provincies een extra bijdrage van € 300 miljoen. Hiermee kunnen maatschappelijke voorzieningen ondersteund worden, van klein sportvastgoed tot ijsbaan. Op deze manier kunnen ook maatschappelijke organisaties, waaronder sportverenigingen, ondersteund worden om de gevolgen van stijgende energieprijzen op te vangen.

3.3. Actieplan

Diverse rijksregelingen zijn dus nog in voorbereiding. Desondanks zijn er nu een paar (sport)verenigingen of maatschappelijke organisaties die zich bij ons gemeld hebben als gevolg van de hoge energieprijzen. Voor hen stellen wij de *subsidieregeling voor eenmalige energiecompensatie voor verenigingen en maatschappelijke organisaties* voor. Deze is bedoeld om een vereniging of maatschappelijke organisatie die in acute financiële nood zit of dreigt te komen direct te kunnen

helpen. De complete subsidieregeling is opgenomen in bijlage 1. Een vereniging of maatschappelijke organisatie kan dan via een subsidie een deel van de energiekosten vergoed krijgen.

Met deze energiecompensatie voorkomen we dat organisaties drastische maatregelen moeten nemen. Daarmee is het probleem van stijgende energiekosten naar de toekomst natuurlijk nog niet afdoende opgelost. Energiebesparing is uiteindelijk het beste middel om de energiekosten laag te houden. De gemeente wijst organisaties daarop. Wij kijken hoe we organisaties kunnen helpen met energieadvies (energiescan), zodat ze inzicht krijgen welke maatregelen zij kunnen treffen en wat er voor ze mogelijk is aan (subsidie)regelingen. Op dat gebied gebeurt er al het een en ander en/of is dat in voorbereiding.

3.4. Kosten

We vinden dat de verantwoordelijkheid hiervoor niet 1-op-1 afgewenteld kan worden op de gemeente. Uitgangspunt van deze subsidieregeling is dan ook dat de compensatie alleen terecht komt bij die vereniging of maatschappelijke organisatie die het ook echt nodig heeft, waarvoor bovenstaand afwegingskader gebruikt wordt. Voor deze subsidieregeling is maximaal € 200.000,- beschikbaar. Maximaal 60% van de daadwerkelijk hogere energiekosten over 2023 kan worden gesubsidieerd.

4. DOELGROEP MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF

4.1. Oorzaak energiecrisis

De energiecrisis begon in september 2021. Doordat de coronacrisis aan een eind kwam raakte de wereldwijde economie weer langzaam op stoom. Dat leidde tot een grotere energievraag waaraan niet kon worden voldaan.

Het blijft onduidelijk of de energieprijzen in de toekomst verder gaan stijgen of dalen. De prijschommelingen op de energiemarkt zijn in ieder geval niet van de een op de andere dag opgelost. Daardoor is het moeilijk te voorspellen hoe de energieprijzen zich verder ontwikkelen en kunnen Midden- en kleinbedrijf in financiële problemen komen.

4.2. Voorzieningen energiekosten

Voor veel ondernemers zijn de stijgende kosten financieel niet op te vangen. Daarom is het Rijk in 2022/2023 met enkele maatregelen gekomen.

- In de maanden november en december 2022 ontvingen alle ondernemers (kleinverbruikers) € 190,- per maand compensatie vanuit de energiemaatschappijen;
- In 2023 krijgt de ondernemer hulp bij het betalen van de energierekening van zijn bedrijf in de vorm van een prijsplafond. Het prijsplafond geldt voor kleinverbruikers. Het prijsplafond betekent dat straks een aangepast maximumtarief moet worden betaald over het verbruik tot 1.200 m³ gas en 2.900 KWh elektriciteit (aardgas: € 1,45 per m³ en elektriciteit: € 0,40 per KWh tot het maximumverbruik). Over alles wat daarboven wordt verbruikt betaalt de ondernemer de marktprijs. Het prijsplafond geldt van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.
- Ondernemers (MKB) bij wie minimaal 7 % van de omzet bestaat uit energiekosten, komen vanaf 1 november 2022 in aanmerking voor de Tegemoetkoming Energiekosten-regeling (TEK). Via deze regeling krijgt de ondernemer een deel van het bedrag dat hij meer is gaan betalen voor energie teruggestort. Het bedrag waar de ondernemer recht op heeft wordt berekend aan de hand van een drempelprijs van € 1,19 per m³ gas en € 0,35 per kWh elektriciteit. Betaalt de ondernemer volgens zijn energiecontract meer dan deze bedragen, dan krijgt hij hier 50 procent van terug, tot een maximumbedrag van € 160.000.

Een bedrijf komt in aanmerking voor de TEK als het aan de volgende voorwaarden voldoet

- Minimaal 7 procent van de omzet gaat naar energiekosten;
- Het bedrijf voldoet aan de Europese [mkb-definitie](#):
 - Het bedrijf heeft minder dan 250 werknemers
 - De jaaromzet is maximaal € 50 miljoen
 - De jaarbalans is maximaal € 43 miljoen
 - Het bedrijf staat ingeschreven in het KVK Handelsregister.
- De TEK-regeling biedt tijdelijke ondersteuning en is bedoeld voor de energiekosten in de periode van 1 november 2022 tot en met 31 december 2023. Waarschijnlijk kan deze steun vanaf het eerste kwartaal van 2023 worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).
- Lukt het de ondernemer niet om de periode tot de eerste aanvraag TEK financieel te overbruggen, dan kan hij belastinguitstel voor de omzetbelasting en loonheffing aanvragen bij de Belastingdienst. Hij moet daarvoor wel voldoen aan de voorwaarden van TEK. Precieze voorwaarden en details hierover worden nog bekend gemaakt.

4.3. Verplichtingen met betrekking tot verduurzamen ondernemingen

Nederland kent een energiebesparingsplicht voor ondernemers. Grote energiegebruikers zijn vanaf dit jaar verplicht hun energiegebruik te verduurzamen om zo CO₂ uitstoot te verminderen.

De energiebesparingsplicht verplicht bedrijven en instellingen met een energiegebruik van 50.000kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas alle mogelijke energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder.

Voor kantoorpanden geldt dat deze vanaf dit jaar (2023) minimaal energielabel C moeten hebben.

4.4. Ondernemers in de problemen

Steeds meer ondernemers zitten in de financiële problemen. Betalingsachterstanden vanuit de coronatijd moeten worden ingelopen terwijl er zich nieuwe crisissen aandienen. Naast de energiecrisis is er ook een grote krapte op de arbeidsmarkt en een hoge inflatie. Uit de Conjunctuurenquête Nederland (samenwerking tussen KvK, CBS, het Economisch Instituut voor de Bouw, MKB-Nederland en VNO-NCW) blijkt dat 1 op de 5 ondernemers meer schulden heeft dan vóór corona. Met name bij de kleinere (MKB) bedrijven en dan met name in de sectoren horeca, recreatie en overige dienstverlening is er een toename van bedrijven die aangeven dat de schuldenlast problematisch is voor het bedrijf.

4.5. Schuldhelpverlening voor ondernemers

De gemeente is verantwoordelijk voor schuldhelpverlening voor ondernemers. Ondernemers en ZZP-ers met vragen over geldzaken of met geldzorgen kunnen terecht bij Zuidweg & Partners. Zij zijn onafhankelijk en onpartijdig, een bemiddelaar die voor alle betrokkenen het best mogelijke resultaat wil bereiken.

Zuidweg & Partners analyseert het probleem geeft advies en pakt indien nodig regie. Wij hebben in Loon op Zand afgelopen jaar een toename gezien van 4 ondernemers in 2021 naar 10 ondernemers in 2022 die een beroep deden op de ondersteuning van Zuidweg. Belangrijk gegeven hierbij is dat het merendeel van ondernemers met geldzorgen niet bij de gemeente aanklopt. Voor veel ondernemers is dit geen logische eerste stap. Vermoeden is daarom dat wij als gemeente slechts de top van de ijsberg langs zien komen. Een betere bekendheid van deze dienstverlening is noodzakelijk.

4.6. Subsidies voor verduurzaming van de onderneming

Het Rijk kent diverse subsidies voor het verduurzamen van de onderneming.

Voor het verduurzamen van het bedrijfspand kan er bijvoorbeeld vanaf (waarschijnlijk) april weer een subsidie verkregen worden op een energieadvies/energiescan middels de Subsidieregeling verduurzaming MKB (SVM). Daarnaast is er de investeringssubsidie duurzame energie voor het opwekken van groene energie of het duurzaam verwarmen van het bedrijfspand.

Voor duurzame investeringen gelden een aantal belastingvoordelen. Tot slot zijn er diverse financieringsmogelijkheden.

Er zijn op dit moment geen gemeentelijke subsidies voor het verduurzamen van de onderneming.

Een goed overzicht van alle opties kan de ondernemer helpen om de juiste toekomstgerichte keuzes te maken.

4.7. Actieplan

Ons actieplan zet in op informatieverstrekking aan de ondernemer. Enerzijds rondom verduurzaming van de onderneming en anderzijds met betrekking tot de schuldhelpverlening aan ondernemers.

1. Informatievoorziening verduurzaming onderneming

De gemeente Loon op Zand heeft een online regionaal energieloket specifiek voor particulieren. Voor bedrijven is er nog geen energieloket. Wij ontwikkelen een online (en eventueel offline) informatievoorziening voor onze ondernemers, waar ze alles kunnen vinden met betrekking tot het verduurzamen van hun onderneming. Indien mogelijk pakken we dit regionaal op. De kosten hiervoor bedragen € 10.000

2. Informatievoorziening schuldhelpverlening ondernemers

Als gemeente ben je verplicht om schuldhelpverlening te bieden aan zelfstandig ondernemers in nood. Het proces schuldhelpverlening voor ondernemers is hiervoor ingericht. Helaas zijn maar weinig ondernemers bekend met het feit dat ook zij met geldzorgen kunnen aankloppen bij de gemeente. Het is dan ook belangrijk om meer in te zetten op communicatie.

5. COMMUNICATIE

De communicatie is gericht op kennisoverdracht. De drie doelgroepen moeten het volgende weten:

1. van welke gemeentelijke en landelijke hulpmiddelen en –(subsidie)regelingen kan men gebruik maken en hoe gaat dat in z'n werk;
2. waar kan men terecht voor hulp en advies;
3. welke maatregelen kan men zelf treffen om de energiekosten te verlagen?

Communicatie per doelgroep

Inwoners

- Website

Vrijwel alle informatie over de punten 1, 2 en 3 staat op diverse plekken op loonopzand.nl. De informatie was echter lastig te vinden omdat hij niet op één plek stond. Alle links naar deze informatie zijn inmiddels verzameld op een landingspagina die als wegwijzer voor de websitebezoeker dient. De landingspagina staat op een opvallende plek onder de toptaken (de rode knop) op de homepage onder de kop 'energierekening'.

- Online campagne energie

Op social media plaatsen we herhaaldelijk items die betrekking hebben op hulpmiddelen en -regelingen om de energierekening betaalbaarder te maken. We gebruiken hiervoor zowel afbeeldingen als animaties. Alle posts linken naar de landingspagina 'energierekening' op de website.

Om een groot bereik van deze berichten te bewerkstelligen kunnen we deze posts als advertenties plaatsen, zodat we alle inwoners (18+) in de gemeente bereiken die gebruik maken van Facebook of Instagram.

Kosten: € 5.000,-- (looptijd tot eind 2023).

- Online campagne schuldhulpverlening

Daarnaast loopt een campagne die mensen de weg wijst wanneer men de rekeningen niet meer kan betalen en/of schulden heeft gemaakt. De campagne is niet in het bijzonder gericht op de energierekening, maar op geldproblemen in z'n algemeenheid.

Deze campagne is reeds ingezet en loopt het hele jaar door.

- Offline campagne Duinkoerier

Zowel de campagne over de energierekening als de campagne over schuldhulpverlening komen in de vorm van berichten / artikelen offline in de Duinkoerier.

- Tegoedbonnen energiebesparende artikelen

De tegoedbonnen zijn reeds verzonden. Hier hebben we niet actief bekendheid gegeven omdat het een beperkte groep inwoners betreft. Het Brabants Dagblad heeft tweemaal een artikel aan de tegoedbonnen gewijd.

Verenigingen en maatschappelijke organisaties

- Oproep

We plaatsen een oproep op onze website, de Duinkoerier en op social media aan verenigingen en maatschappelijk organisaties om zich bij de gemeente aan te melden voor de subsidieregeling.

- Invulformulier

Op de website komt een invulformulier om de subsidie aan te vragen.

Midden- en kleinbedrijf

- **Informatie via park- en centrummanagement**

Via de kanalen van park- en centrummanagement informeren we ondernemers actief over zowel de verduurzaming van ondernemingen, als over schuldhelpverlening. De online campagne vanuit 'Geldzorgen geldzaken' die al loopt, is ook op bedrijven gericht.

- **Oproep**

We plaatsen een oproep op onze website, de Duinkoerier en op social media aan midden- en kleinbedrijf om zich bij de gemeente aan te melden voor de subsidieregeling van het Rijk.

6. FINANCIËN

Door de gevolgen van corona hebben veel inwoners, verenigingen en maatschappelijke organisaties en midden kleinbedrijven in moeten teren op hun reserves en zijn ze nu minder weerbaar. De ene crisis volgt op de andere. Was dat niet zo, hadden mensen veel meer zelf op kunnen vangen. Er was geen herstelperiode.

Dit projectplan is beperkt tot het nemen van een aantal maatregelen om de gevolgen te verzachten op de korte termijn in afwachting van de landelijke maatregelen en de implementatie van deze landelijke maatregelen. Op de lange termijn moet het energiegebruik teruggebracht worden door het nemen van verdergaande isolatiemaatregelen en de verduurzaming van de woning/pand/bedrijf. Voor nu dus de korte termijn (2023), waarbij de focus ligt op het verzachten van de gevolgen.

De middelen die we nodig hebben om de maatregelen om de gevolgen van de energiearmoede te verzachten zijn € 415.000. Deze middelen zijn per doelgroep als volgt:

- € 200.000 Inwoners;
- € 200.000 Verenigingen en maatschappelijke organisaties;
- € 10.000 Midden- en kleinbedrijf (mkb);
- € 5.000 voor communicatiemiddelen

Bij de vaststelling van de gemeentelijke jaarstukken 2020 is besloten om een reserve “coronagerelateerde effecten” in te stellen voor de maximale hoogte van € 1.080.000. Reden hiervoor was dat de scenario's over de mate waarin sprake zal zijn van coronagerelateerde of uitgestelde zorg als gevolg van corona divers zijn. Om te zorgen voor een vangnet is deze reserve ingesteld voor de periode tot uiterlijk 31 december 2023. De reserve is destijds tot het maximale bedrag gevuld. Tot op heden is er geen beroep gedaan op deze reserve, de stand van de reserve is nog steeds € 1.080.000. Het is niet de verwachting dat deze middelen in de rest van 2023 volledig benodigd zijn. Het voorstel is om het doel en de bestedingsrichting van deze reserve te verbreden en de kosten voor dit projectplan, maximaal € 415.000, te dekken uit de reserve coronagerelateerde effecten. In deze reserve resteert vervolgens € 665.000.

7. BIJLAGEN

7.1. Bijlage 1: Subsidieregeling voor doelgroep verenigingen en maatschappelijke organisaties

Subsidieregeling Eenmalige energiecompensatie voor verenigingen en maatschappelijke organisaties gemeente Loon op Zand 2022-2023

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Loon op Zand, gezien het voorstel d.d. 16 februari 2022,

gelet op het bepaalde in titel 4.2 subsidies van de Algemene wet bestuursrecht en op de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening gemeente Loon op Zand 2019, 1^e herziening;

b e s l u i t :

1. de Subsidieregeling Eenmalige energiecompensatie voor verenigingen en maatschappelijke organisaties gemeente Loon op Zand 2022-2023 als volgt vast te stellen:

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *Asv*: Algemene subsidieverordening gemeente Loon op Zand 2019, 1^e herziening;
- b. *Awb*: Algemene wet bestuursrecht;
- c. *Eindafrekening*: de afrekening van de energiekosten over een bepaald tijdvak of periode (dit is meestal een kalenderjaar);
- d. *College*: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Loon op Zand;
- e. *Energielasten*: kosten van elektriciteit- en/of gasverbruik voor gebruik van de accommodatie;
- f. *Maatschappelijke organisatie*: dit is een organisatie die activiteiten ontplooit op sociaal maatschappelijk en/of sociaal-cultureel niveau op niet commerciële basis (bv. een (sport)vereniging, stichting, buurthuis, jeugd- en jongerencentrum, culturele instelling of anderszins);
- g. *Solvabiliteit (weerstandsvermogen)*: de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen.

Artikel 2. Doel van de subsidieregeling

Met deze subsidieregeling wordt beoogd te voorkomen dat maatschappelijke organisaties in continuïteitsproblemen komen als gevolg van de stijgende energielasten. Met deze regeling willen we de sociaal maatschappelijke en/of culturele infrastructuur voor de gemeente Loon op Zand behouden.

Artikel 3. Reikwijdte

Het bepaalde in deze subsidieregeling is enkel van toepassing op de verstrekking van subsidies door het college voor de in artikel 4 bedoelde subsidiabele kosten.

Artikel 4. Subsidiabele kosten

1. De energielasten over de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2023, zolang passend binnen het beschikbare subsidieplafond.
2. Als subsidiabele kosten worden aangemerkt de kosten voor energie die als gevolg van de prijsstijgingen in 2022 en 2023 niet vanuit de eigen exploitatie kunnen worden voldaan.
3. De subsidie wordt berekend aan de hand van de eindafrekening en het nieuwe voorschot (doorgerekend naar een heel jaar). Maximaal 60% van het verschil tussen deze bedragen wordt vergoed. Zie rekenvoorbeeld.

Artikel 5. Vereisten van de aanvraag

1. De aanvrager:
 - a. is een maatschappelijke organisatie, zijnde een rechtspersoon met een rechtsvorm zonder winstoogmerk;

- b. is statutair gevestigd in de gemeente Loon op Zand of is eigenaar van of huurt een (gedeelte van een) pand in de gemeente Loon op Zand. Dit wordt schriftelijk aangetoond;
 - c. heeft een direct (eigen contract op naam) of indirect (contract op naam derde met verrekening energiekosten in huur of servicekosten) energiecontract;
 - d. heeft een variabel energiecontract;
 - e. toont aan gestuurd te hebben op het beperken van de energiekosten;
 - f. maakt eerst gebruik van andere landelijke, provinciale en/of gemeentelijk regelingen voor zover deze hiervoor in aanmerking komt. Alle andere overheidsregelingen die kunnen helpen bij financiële nood gaan vóór deze subsidieregeling;
 - g. is door de hogere energierekening in de financiële problemen gekomen (of dreigt te komen) en kan daardoor zijn activiteiten niet meer uitoefenen waardoor het in continuïteitsproblemen komt;
 - h. overlegt een specificatie van de afgesloten contracten en jaarnota('s) voor energielasten in relatie tot eerdere contracten zodat inzicht ontstaat in de prijsontwikkeling en stijging van de lasten of een specificatie van de verhuurder van onroerend goed wanneer (hogere) energielasten direct doorbelast worden in de huurverhoging;
 - i. overlegt afschriften van de eindafrekening die de periode vanaf 1 januari 2021 tot en met 31 december 2023 beslaat voor zover deze beschikbaar zijn inclusief een specificatie van de huisvestingskosten waaronder energiekosten;
 - j. heeft een solvabiliteit van 20% of lager. Dit berekenen we aan de hand van de door de aanvrager te overleggen jaarstukken over 2021 en 2022 en zijn begroting voor 2023;
 - k. kan bij de in te dienen stukken aanvullende informatie verstrekken indien deze van mening is dat dit van belang is bij de beoordeling van de begroting en de jaarrekening.
2. Per maatschappelijke organisatie kan maximaal één aanvraag worden ingediend voor eenmalige energiecompensatie voor de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2023.

Artikel 7. Procedure

1. Aanvrager dient gebruik te maken van een aanvraagformulier. Dit formulier is te vinden via www.loonopzand.nl.
2. De subsidieaanvraag dient uiterlijk 1 september 2023 volledig te zijn ingediend. Onvolledige aanvragen kunnen door het college buiten behandeling worden gelaten.
3. De datum van binnenkomst van een aanvraag wordt beschouwd waarop de aanvraag compleet is ingediend.
4. Het college verstrekt op grond van deze regeling een eenmalige subsidie die de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2023 beslaat.

Artikel 8. Subsidieplafond

1. Het subsidieplafond bedraagt € 200.000,-.
2. Aanvragen worden behandeld op volgorde van binnenkomst.
3. Vanaf het moment dat tijdens de looptijd van deze subsidieregeling het subsidieplafond, zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel is bereikt, worden aanvragen voor een subsidie op grond van deze regeling afgewezen.

Artikel 9. Weigeringsgronden

Het college kan de subsidie (deels) weigeren

1. op grond van de artikelen 4:25 en 4:35 Awb en artikel 10 van de Asv.
2. voor zover de aanvrager een solvabiliteit heeft van meer dan 20%.
3. als uit de aangeleverde begrotingen blijkt dat (een deel van de) energiekosten niet tot een verlies leidt.
4. als de aanvrager (nog) geen gebruik maakt of heeft gemaakt van alle beschikbare voorliggende regelingen zoals bedoeld in artikel 5 lid 1 sub f.
5. wanneer er sprake is van dubbele compensatie vanuit beschikbare voorliggende regelingen zoals bedoeld in artikel 5 lid 1 sub f.
6. wanneer de aanvrager (nog) niet heeft gestuurd op energiebesparende maatregelen.

Artikel 10. Verantwoording en vaststelling subsidie

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 14, 15 en 16 van de Asv
 - a. dienen alle subsidieontvangers op basis van deze subsidieregeling vóór 1 mei 2024 een aanvraag tot vaststelling in;
 - b. als de termijn zoals genoemd onder sub a niet wordt gehaald, dan kan de uiterste termijn voor inzending van de aanvraag tot vaststelling op verzoek van aanvrager worden opgeschort tot vier weken na dagtekening van de eindafrekening;
 - c. dient de verantwoording te bestaan uit een specificatie van de in rekening gebrachte voorschotbedragen, een afschrift van de desbetreffende eindafrekening(en) over de subsidieperiode en een overzicht van de ontvangen subsidies uit de regelingen zoals genoemd in artikel 5 lid 1 sub f;
 - d. als er subsidie voor 2022 en 2023 wordt verleend dan dient dit terug te komen in de te overleggen jaarrekening over 2023.
2. Vaststelling van de subsidie wordt bepaald
 - a. op basis van de werkelijke stijging van de energiekosten over 2022 en 2023;
 - b. indien van toepassing, op een verrekening van de (te) ontvangen / toegekende subsidie(s) volgens de in artikel 5 lid 1 sub f genoemde regelingen. Artikel 4 lid 3 is hierbij van overeenkomstige toepassing.
3. De subsidie kan niet hoger worden vastgesteld dan het verleende subsidiebedrag.

Artikel 11. Verplichtingen

Het college kan in de verleningsbeschikking aanvullende verplichtingen opleggen.

Artikel 12. Hardheidsclausule

Het college kan in individuele gevallen van één of meerdere bepalingen in deze subsidieregeling afwijken of buiten toepassing laten. Dit voor zover de toepassing van die bepalingen voor de aanvrager of subsidieontvanger gevolgen heeft die onevenredig zijn in verhouding tot de met de betrokken bepalingen te dienen doelen.

Artikel 13. Inwerkingtreding

Deze subsidieregeling treedt in werking met ingang van de dag volgend op haar bekendmaking en geldt tot en met 31 december 2023 voor aanvragen betrekking hebbend op energiecompensatie vanaf 1 januari 2022 tot en met 31 december 2023.

Artikel 14. Slotbepalingen

1. Dit is een regeling zoals bedoeld in artikel 3 van de Asv. De bepalingen van de Asv zijn van toepassing voor zover daarvan in deze regeling niet wordt afgeweken;
2. Deze subsidieregeling wordt aangehaald als: Subsidieregeling Eenmalige energiecompensatie voor verenigingen en maatschappelijke organisaties 2022-2023.

Aldus besloten in de vergadering van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Loon op Zand van 16 februari 2023.

Kaatsheuvel,

Het college van burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

V.D.A. Pouw

J. van Aart

Bijlage: rekenvoorbeeld

Rekenvoorbeeld

De subsidie wordt berekend aan de hand van de eindafrekening en het nieuwe voorschot (doorgerekend naar een heel jaar). Maximaal 75% tussen het verschil tussen deze bedragen wordt vergoed:

- Eindafrekening 2022 € 18.000,-
- nieuw voorschot € 3.200,- per maand = € 38.400,- per jaar
- verschil = € 38.400,- minus € 18.000,- = € 20.400,-
- 60% van dit verschil wordt als subsidie verstrekt: € 20.400,- x 0,60 = € 12.240,-

Het besluit (toekenning subsidie) wordt dan dat de vereniging € 12.240,- subsidie ontvangt. Bij de vaststelling (uitkering) van de subsidie wordt naar de eindafrekening 2023 gekeken. De eindafrekening 2023 van de energierekening is doorslaggevend en hierop zal het toegekende subsidiebedrag worden aangepast. Maximaal kan 60% van de daadwerkelijk hogere energiekosten over 2023 worden gesubsidieerd.

Als de eindafrekening pas in eind 2023 komt, kan de vaststelling ook in 2024 plaatsvinden, zolang de aanvraag is gedaan voor de verstrijksdatum van 1 september 2023.